НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Співорганізатори

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

ВІЙСЬКОВА АКАДЕМІЯ (м. ОДЕСА)

ВІЙСЬКОВИЙ ІНСТИТУТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ІМЕНІ ГЕРОЇВ КРУТ

ЖИТОМИРСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ С. П. КОРОЛЬОВА

ЦЕНТР ПІДГОТОВКИ ПРИКОРДОННОЇ ВАРТИ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА (м. КЕНТШИН)

КОЛЕДЖ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ ОХОРОНИ ЛАТВІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

СЕКТОР БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ НА ЗАХИСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ЗАВДАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

IV Міжнародна науково-практична конференція

20 листопада 2025 року

ВИДАВНИЦТВО НАДПСУ Хмельницький 2025

УДК 351.746.1:355/359(477)]355.58“364”(082)
С28

Сектор безпеки і оборони України на захисті національних інтересів: актуальні проблеми та завдання в умовах воєнного стану : тези IV Міжнародної науково-практичної конференції (Хмельницький, 20 листопада 2025 року). Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2026. 1770 с.

С28

Видання містить тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції “Сектор безпеки і оборони України на захисті національних інтересів: актуальні проблеми та завдання в умовах воєнного стану”, яка відбулась 20 листопада 2025 року в м. Хмельницький на базі Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького.

УДК 351.746.1:355/359(477)]355.58“364”(082)

РОЛЬ ЗАСОБІВ РАДІОЕЛЕКТРОННОЇ БОРОТЬБИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЙНИХ КАНАЛІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ УКРАЇНИ

Володимир ПИЛИПЕНКО

Назар ГУЛКОВСЬКИЙ

У сучасних умовах, зокрема під час воєнного стану, надійний зв'язок є критично важливим для швидкого реагування рятувальників під час пожеж, аварій, стихійних лих та інших надзвичайних ситуацій. Засоби радіоелектронної боротьби (далі – РЕБ) в умовах активного протистояння ворогу в інформаційному просторі відіграють важливу та ключову роль у забезпеченні безпеки інформаційних каналів Державної служби з надзвичайних ситуацій України (далі – ДСНС). Чітке функціонування каналів комунікації забезпечує координацію підрозділів, передачу оперативних наказів, обмін розвідувальною інформацією та підтримання взаємодії з іншими структурами сектору безпеки і оборони. Втрата або порушення зв'язку навіть на короткий проміжок часу здатні призвести до помилок в управлінні, затримок у наданні допомоги та збільшення кількості людських втрат.

Основними загрозами від дії засобів РЕБ є придушення радіоканалів, спотворення сигналів GPS, ризик перехоплення службової інформації, підміна командних сигналів, створення хибних інформаційних потоків. Такі впливи можуть призводити до затримок у координації дій підрозділів, дезорієнтації екіпажів спеціальної пожежно-рятувальної чи інженерної техніки, ускладнення процесів евакуації та ліквідації наслідків надзвичайних подій. Небезпека полягає й у тому, що сучасні засоби РЕБ здатні працювати на великих відстанях, залишаючись малопомітними, а отже – складними для оперативного виявлення. Водночас засоби РЕБ можуть використовуватися і з метою захисту. Створення "безпечних зон зв'язку", блокування ворожих сигналів, перешкоджання роботі безпілотних літальних апаратів – усе це доводить двоякий характер технологій РЕБ. Для ДСНС їхнє застосування може стати ефективним інструментом забезпечення надійності комунікацій, особливо у прифронтових регіонах та районах з підвищеним ризиком техногенних катастроф. Отже, роль РЕБ полягає не лише у створенні загроз, а й у можливості захищати власні канали зв'язку від перешкод, підслуховування, підміни сигналів і цілеспрямованих глушінь.

Особливе значення має підготовка особового складу до роботи в умовах активного застосування РЕБ противником. Практика показує,

що навіть найсучасніші технічні рішення не забезпечать повного захисту без належного рівня обізнаності та навичок персоналу. Тому у системі професійної підготовки рятувальників варто передбачити спеціальні тренінги, навчальні симуляції та практичні заняття з використанням імітаторів радіоелектронних перешкод. Це дозволить навчити особовий склад діяти в умовах обмеженого або спотвореного зв'язку, швидко перемикатися на резервні канали комунікації та мінімізувати ризики втрати управління підрозділами. Одним із ключових напрямів протидії загрозам РЕБ є створення багатоканальних і резервних систем зв'язку. Автоматичне перемикання між різними технологіями зв'язку – від цифрових радіостанцій до захищеного супутникового зв'язку – дозволяє уникати критичних збоїв.

Використання сучасних протоколів шифрування забезпечує захист від перехоплення та підміни даних. У перспективі доцільно розширювати використання програмно-конфігурованих радіостанцій (SDR), здатних динамічно змінювати параметри роботи й адаптуватися до нових загроз. Не менш важливим завданням є постійний моніторинг електромагнітної обстановки. Виявлення джерел ворожого впливу на ранньому етапі дозволяє швидше реагувати, локалізувати проблему та мінімізувати негативні наслідки. Для цього можуть застосовуватися як стаціонарні, так і мобільні комплекси радіотехнічного контролю, інтегровані у систему управління ДСНС. Такий підхід сприяє створенню більш гнучкої та надійної інформаційної інфраструктури.

Одним із важливих напрямів зміцнення стійкості є також міжвідомча співпраця. Спільні проєкти ДСНС, Міністерства оборони, Служби безпеки України та Національного центру кіберзахисту дозволяють об'єднати досвід, технології та ресурси для формування єдиного захисного середовища. Координація дій та обмін інформацією про нові загрози створюють додаткові можливості для попередження інцидентів у майбутньому.

Отже, роль РЕБ у діяльності ДСНС має подвійний характер: з одного боку, це джерело потенційних загроз для комунікацій, а з іншого — інструмент забезпечення їхнього захисту. Лише комплексний підхід, що поєднує технічні рішення, організаційні заходи та належну підготовку персоналу, здатен гарантувати стабільність і стійкість інформаційних каналів. У кінцевому підсумку від цього залежить не лише ефективне реагування на надзвичайні ситуації, а й безпека, життя і здоров'я громадян України.